

- "Ukininku ir kitu zemes ukio veikla vykdančiu gyventoju mokesčiai 2021 metais ir velesniais mokesčiais laikotarpiais". <https://www.vmi.lt/evmi/documents/20142/391098/KD-0001780+%C5%ABkininkai+leidinys.pdf/132aed96-7246-e0ce-51f0-a0059d194be6?t=1560976644485>
- "Uproshchennyi nalogovyy rezhim dlya fizlits-zakupshchikov selkhozproduksii" [Simplified Tax Regime for Individual Purchasers of Agricultural Products]. FUSC. md. November 20, 2019. <https://monitorul.fisc.md/editorial/uproschennyi-nalogovyy-rezhim-dlya-fizlic-zakupschikov-selkhozprodukcii.html>
- Vinokurov, Ya. "Novi podatky na nerukhomist, silske hospodarstvo ta nadprybutky oliharkhiv: shcho lyshylosia vid «antyakhmetivskoho» zakonu pislia 11 tysyach pravok" [New Taxes on Real Estate, Agriculture and the Extra Profits of the Oligarchs: What Is Left of the "Anti-

- Akhmetov" Law after 11 Thousand Amendments]. *Ekonomichna pravda*. September 23, 2021. [Sharing the Results of Research Towards Closer Global Convergence of Scientists. 2014. \[http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/doc/430/1/388_IR.pdf\]\(http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/doc/430/1/388_IR.pdf\)](https://www.epravda.com.ua/publications/2021/09/23/678089/Zadorozhnia, L. A.)
- Zhelezniak, Ya. "Shcho chekaty vid zakonoproiektu no. 5600: analiz do druhoho chytannia" [What to Expect from the Bill no. 5600: Analysis before the Second Reading]. *LB.ua*. September 28, 2021. https://lb.ua/economics/2021/09/28/494924_shcho_chekati_vid_zakonoproiektu_5600.html

УДК 336.24
 JEL: D81; E62; F52
 DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-404-410>

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В МИТНІЙ СПРАВІ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИТНОЇ БЕЗПЕКИ В ПЕРІОД ЕКОНОМІЧНОГО СПАДУ

©2021 КОСТЯНА О. В., КАРПОВА В. В., ОСТРОВСЬКИЙ Д. М.

УДК 336.24
 JEL: D81; E62; F52

Костяна О. В., Карпова В. В., Островський Д. М. Управління ризиками в митній справі як чинник забезпечення митної безпеки в період економічного спаду

У статті проаналізовано фіскальну значущість митних платежів, а саме: ПДВ, мита й акцизного податку, що справляються з товарів, які розмитнюються. Визначено, що роль бюджетних надходжень за зазначеними платежами є надзвичайно важливою. Підкреслено, що актуальність повного та своєчасного надходження платежів, які акумулюються Державною митною службою України, особливо підвищується в періоді економічного спаду в державі, коли істотно знижується ділова активність окремих суб'єктів господарювання та сфер економіки. Визначено, що кількість та обсяги правопорушень, які були виявлені на митниці та могли призвести до істотних бюджетних втрат, є досить високими та в останні періоди мають тенденцію до зростання, що свідчить про необхідність забезпечення ефективного митного контролю з боку держави та підвищення митної безпеки. У роботі зазначено, що сучасною світовою тенденцією розвитку митного контролю, яка характерна і для України, є відмова від суцільного контролю на користь вибіркового із застосуванням ризикоорієнтованого підходу. Наведено переваги такого підходу до здійснення митного контролю. Проаналізовано вітчизняний досвід управління ризиками в митній справі шляхом застосування митними органами Автоматизованої системи управління ризиками (АСУР). Підкреслено необхідність постійного оновлення й удосконалення алгоритмів роботи АСУР і самої системи, а також безперервного оновлення баз даних шляхом коригування, видалення та створення нових профілів ризиків. Це пов'язано з нестабільністю сфери митних ризиків.

Ключові слова: митні ризики, митна безпека держави, автоматизована система управління ризиками, митні платежі, митний контроль.

Рис.: 3. **Бібл.:** 11.

Костяна Оксана Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри митної справи, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: kostianaya@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2185-1990>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2001227/oksana-0-kostiana/>

Карпова Влада Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри митної справи, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: vladavika@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3712-0391>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2001808/vlada-v-karpova/>

Островський Денис Миколайович – викладач кафедри митної справи, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: denis.ostrov@i.ua

Kostiana O. V., Karpova V. V., Ostrovskiy D. M. Risk Management in Customs as a Factor in Ensuring Customs Security During the Economic Downturn

The article analyzes the fiscal significance of customs payments, namely: VAT, duties and excise tax, which are paid with customs clearance goods. It is defined that the role of budget revenues by these payments is extremely important. It is emphasized that the relevance of full and timely receipt of payments, which are accumulated by the State Customs Service of Ukraine, is especially increased during periods of economic downturn in the country, when the business activity of certain economic entities and sectors of the economy is significantly reduced. It is determined that the number and volume of offenses that are detected at the customs and can lead to significant budget losses are quite high and in recent periods tend to increase, which indicates the need to ensure effective customs control by the State and increase of the customs security. The publication specifies that the current global trend of customs control development, which is also typical for Ukraine, is the refusal of continuous control in favor of a selective one, with additional application of risk-oriented approach. The advantages of this approach to customs control are provided. The domestic experience of risk management in customs on the part of relevant authorities by using the Automated Risk Management System (ARMS) is analyzed. The need to constantly update and improve the algorithms of the ARMS and the system itself, as well as continuous updating of databases by adjusting, deleting and creating new risk profiles, is underlined. This is connected with the instability of the sphere of customs risks.

Keywords: customs risks, customs security of the State, automated risk management system, customs payments, customs control.

Fig.: 3. **Bibl.:** 11.

Kostiana Oksana V. – PhD (Economics), Associate Professor, Department of Customs, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: kostianaya@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2185-1990>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2001227/oksana-0-kostiana/>

Karpova Vlada V. – PhD (Economics), Associate Professor, Department of Customs, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: vladavika@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3712-0391>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/2001808/vlada-v-karpova/>

Ostrovskiy Denys M. – Lecturer of the Department of Customs, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: denis.ostrov@i.ua

Частина надходжень до державного бюджету, яка акумулюється Державною митною службою України, наразі є високою та щорічно демонструє тенденцію до збільшення. Тому забезпечення надходжень у повному обсязі всіх митних платежів до бюджету є важливим кроком щодо формування економічної безпеки держави. Особливо актуальним таке питання стає в період загального економічного спаду, який зараз триває по всьому світі та має глобальний характер, адже загальна кількість бюджетних надходжень зменшується через загальне скорочення ділової активності. В Україні традиційно має місце проблема забезпечення ефективного митного контролю як складової частини формування митної безпеки держави, адже правопорушення в митній сфері, незважаючи на низку заходів, спрямованих на боротьбу з ними та їх попередження, все ще залишаються достатньо поширеним у державі явищем. Ризикоорієнтований підхід у митній справі дозволяє підвищити ефективність митного контролю та зменшити кількість порушень у митній сфері.

Теоретико-методичні питання забезпечення митної безпеки розглядали у своїх роботах вітчизняні фахівці в галузі митної справи, а саме: І. Бережнюк, А. Войцещук, М. Губа, І. Крисоватий, А. Мазур, П. Пашко, П. Пісной, Д. Приймаченко, О. Руренко, А. Стельмащук та інші вчені. Однак деякі аспекти митної безпеки, пов'язані з управлінням ризиками в митній сфері, залишаються недостатньо висвітленими.

Метою статті є визначення місця та ролі управління ризиками в митній справі у формуванні митної

безпеки держави під час загального економічного спаду.

При підготовці статті використано системний підхід дослідження, що дозволило охарактеризувати роль управління ризиками в митній справі в забезпеченні митної безпеки держави; графічний метод – для аналізу динаміки основних економічних індикаторів у митній сфері.

Стосовно визначення митної безпеки науковці мають різні підходи, однак в українському законодавстві ця категорія розглядається як «стан захищеності митних інтересів України, забезпечення та реалізація яких досягається шляхом здійснення державної митної справи». Перелік митних інтересів держави у вітчизняному законодавстві поки що не є чітко окресленим. Однак усі дослідники сходяться на думці, що додержання законодавства України при здійсненні митних процедур, а отже, забезпечення сплати митних платежів у повному обсязі суб'єктами ЗЕД включається до сфери митних інтересів держави [7].

Економічна та соціальна ситуація в Україні та світі впродовж 2020–2021 рр. істотно змінилася. Впровадження ряду карантинних обмежень негативним чином вплинуло на окремі види бізнесу, особливо ті, що функціонують у сфері послуг і роздрібною торгівлі непродовольчими товарами. Це призвело до сповільнення темпів зростання ВВП. Особливо негативною ситуацією була у 2 та 4 кварталах 2020 р. (рис. 1) [8]. Зниження темпів економічного зростання вплинуло на бюджетно-податкову сферу й обсяги бюджетних надходжень.

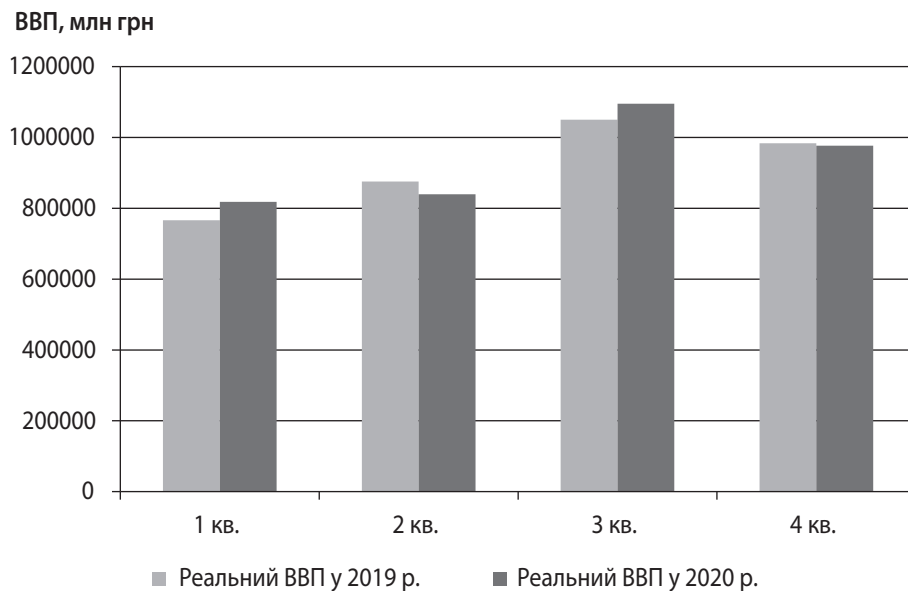

Рис. 1. Реальний ВВП України у 2019–2020 рр.

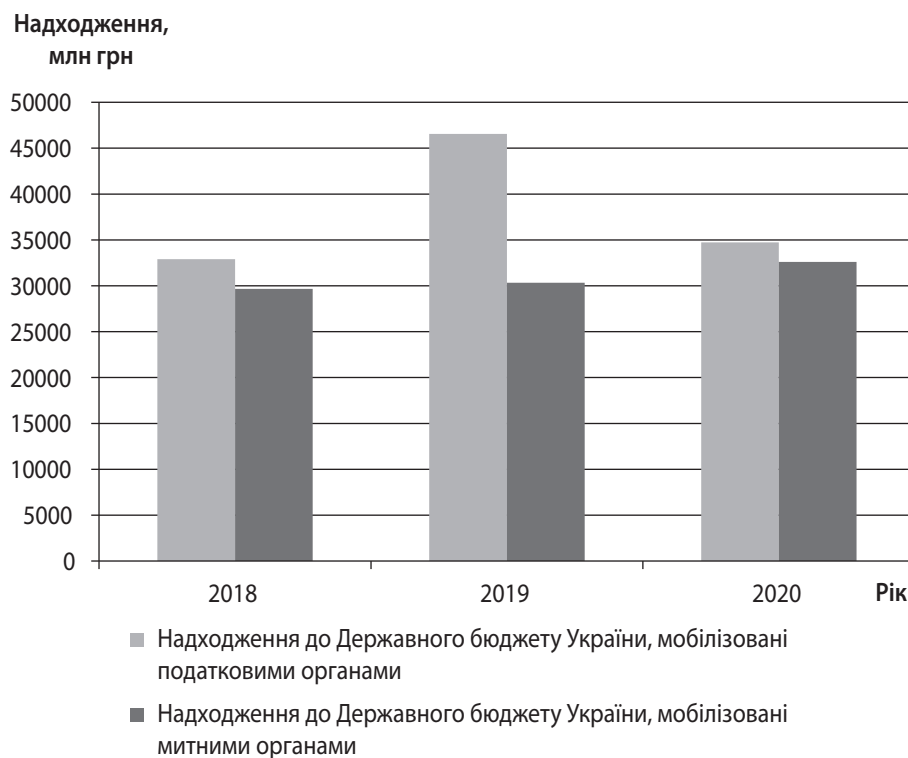

Рис. 2. Розміри надходжень податкових і митних платежів до Державного бюджету України у 2018–2020 рр.

Слід зазначити, що обсяги податкових платежів, що мобілізуються митними органами України, є достатньо істотними навіть порівняно із обсягом платежів, що мобілізуються Державною податковою службою. Важливість ролі надходжень митних платежів до державного бюджету особливо зросла в період економічного спаду, що у 2020 р. мав місце як в Україні, так і в усьому світі, внаслідок різкого погіршення епідеміологічної ситуації та введення карантину. Це призвело до істотного скорочення ділової ак-

тивності в регіоні. Однак при цьому податкові надходження у 2020 р істотно скоротилися порівняно з попереднім роком, а митні надходження, навпаки, трохи зросли (рис. 2). Така ситуація підтверджує важливість надходження митних платежів до бюджету, особливо в періоди економічного спадання: саме на цій стадії економічного циклу надзвичайно гостро постає питання щодо формування дохідної частини бюджету, адже саме в період економічного спаду зазвичай бюджетні надходження зменшуються, а витрати зростають [11].

Наразі основними податковими платежами, що сплачуються при митному оформленні товарів, є мито, акциз і ПДВ. Серед зазначених видів податкових платежів найбільше коштів акумулюється внаслідок сплати ПДВ (близько 80%) (рис. 3).

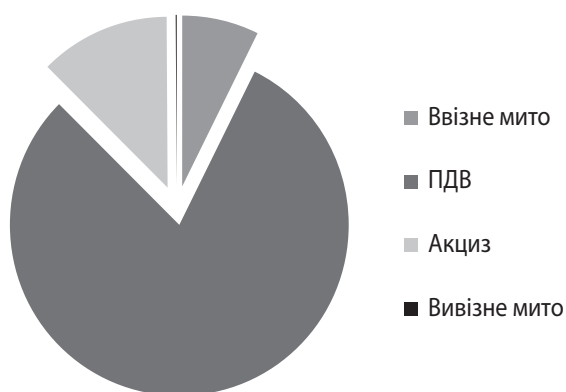

Рис. 3. Частки митних платежів за видами податків, що були акумульовані в Україні у 2020 р., %

Однак статистичні дані свідчать, що у вітчизняних реаліях велика частка суб'єктів ЗЕД намагається різними способами (у більшості випадків з порушенням норм чинного законодавства) або знизити обсяги своїх податкових платежів при розмитненні товарів, або взагалі ухилитися від їх сплати.

Так, за підсумками 2020 р. частка справ, порушених у зв'язку з незаконним переміщенням товарів, а також ухиленням від сплати митних платежів (тобто правопорушення, передбачені статтями 472, 482, 483, 485 Митного кодексу [1]), становить 36% від загальної кількості справ. У 2019 р. цей показник становив 20% від загальної кількості складених протоколів, тобто спостерігається тенденція до істотного зростання правопорушень.

У 2020 р. митними органами України було розглянуто 3 998 справ про порушення митних правил, накладено штрафів на суму 178,4 млн грн. На розгляд до суду передано 10 917 справ про порушення митних правил на суму майже 2,4 млрд грн, що свідчить про потенційно високі обсяги втрат держави через недоотримання митних платежів у випадку недостатньо ефективного митного контролю.

Упродовж 2020 р. за результатами розгляду справ судами накладено стягнень (конфіскація товарів та штрафи) на суму майже 1,21 млрд грн, що на 34% більше показника 2019 р. Істотне зростання показників виявлення фактів порушень у митній сфері й обсягів стягнених до бюджету коштів може свідчити, по-перше, про підвищення ефективності митного контролю, а по-друге, – про зростання кількості спроб порушень митних правил суб'єктами ЗЕД [5].

У сучасному світі одним із основних принципів здійснення державного митного контролю є вибірко-

вість його проведення. Цей принцип застосовується в Україні, як і в більшості країн світу. Такий підхід до організації митного контролю задекларовано в Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція), до якої приєдналася й Україна у 2006 р. Відповідні норми також було внесено до чинної редакції Митного кодексу України (ст. 320).

Перевагою вибіркового митного контролю над суцільним є залучення набагато меншого обсягу ресурсів для його здійснення [4]. Адаже штат співробітників Державної митної служби, а відповідно, і їх робочий час в Україні є обмеженим, а для здійснення повного огляду та перевірки всіх без виключення вантажів, транспортних засобів, громадян, які переміщуються через митний кордон, необхідно було витратити багато робочого часу та зусиль інспекторів. Наразі в Державній митній служби України такі ресурси відсутні, чисельність штату цього державного органу станом на 2020 р. становила 9 935 осіб.

У сучасних реаліях вибірковість митного контролю досягається за допомогою ризик-орієнтованого підходу, що полягає в концентрації уваги митників на зовнішньоекономічних операціях, що мають високу ступінь ризику (для визначення ступеня ризику враховується тип митної декларації, митні режими, особливості, засоби та способи переміщення товарів через митний кордон України та результати аналізу ризиків). Це дає змогу митникам приділити особливу увагу питанням правильності визначення митної вартості та класифікації товарів при їх розміщенні в митний режим імпорту щодо операцій, які мають високу ступінь ризику. Під ризиком розуміється ймовірність недотримання вимог законодавства України з питань митної справи.

Управління ризиками в митній сфері представляє собою роботу митних органів з аналізу ризиків, виявлення й оцінки ризиків, розроблення та практичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, оцінки ефективності та контролю застосування цих заходів.

Відповідно до вітчизняного законодавства форми й обсяги митного контролю обираються посадовими особами митних органів на підставі результатів застосування системи управління ризиками; та/або автоматизованою системою управління ризиками. Така норма була внесена до Митного кодексу [1] України Законом [2] на початку 2020 р. А отже, законодавчо закріплено обов'язковості виконання посадовими особами митних органів форм та обсягів митного контролю, обраних автоматизованою системою управління ризиками.

Митні органи застосовують систему управління ризиками для визначення товарів, транспортних засобів, документів і осіб, які підлягають митному контролю, форм митного контролю, що застосову-

ються до таких товарів, транспортних засобів, документів і осіб, а також обсягу митного контролю.

Автоматизована система управління ризиками – це сукупність програмно-інформаційних комплексів, які забезпечують функціонування системи управління ризиками під час митного контролю та/або митного оформлення товарів, транспортних засобів [3]. Розроблення та реалізація практичних заходів з управління ризиками здійснюються з урахуванням результатів аналізу й оцінки ризиків, а також аналізу необхідних ресурсів та очікуваних результатів від реалізації запланованих заходів.

Система управління ризиками, яка використовується під час митного контролю, в Україні була впроваджена в роботу митних органів ще у 2005 р. Звісно, що за період свого існування ця система зазнала відчутних змін. Починаючи з 2006 р. в автоматизованій системі митного оформлення застосовується модуль автоматизованої системи аналізу й управління ризиками, який забезпечує проведення автоматизованого аналізу й оцінки ризиків у режимі реального часу під час оформлення митних декларацій.

З 2012–2013 рр. в автоматизованій системі митного оформлення запроваджено роботу модулів автоматизованої системи аналізу й управління ризиками в наземних пунктах пропуску через державний кордон.

Застосування автоматизованої системи аналізу й управління ризиками як автоматизованої складової частини системи управління ризиками дає змогу здійснювати автоматизований відбір митних декларацій або переміщень товарів, транспортних засобів, осіб через державний кордон, за якими необхідно посилити митний контроль, визначити перелік митних формальностей і фіксувати інформацію, внесено посадовими особами митниць за результатами проведених митних формальностей [9].

Наразі основними завданнями митного контролю, виконання яких забезпечується завдяки застосуванню АСАУР, є перевірка достовірності декларування, країни походження та класифікації товарів згідно з УКТЗЕД, достовірності визначення митної вартості, дотримання заходів нетарифного регулювання. Для виконання таких завдань і здійснення автоматизованого відбору об'єктів митного контролю до АСУР здійснюється профілювання ризиків [6].

Профіль ризику – опис будь-якої сукупності індикаторів ризику, у тому числі визначених комбінацій індикаторів ризику, що є результатом збору, аналізу та систематизації інформації. Профіль ризику може бути представлений у двох формах: у формі електронного паспорту профілю ризику та у формі документального паспорта профілю ризику [3].

Сучасний функціонал АСУР дозволяє створювати та застосовувати профілі ризику довільної складності з використанням таких інноваційних під-

ходів, як алгоритми нечіткої логіки, а також враховувати наявність позитивної або негативної історії попередніх митних оформлень щодо подібних операцій.

При застосуванні профілів ризику важливе значення має такий показник, як селективність профілю ризику, який кількісно характеризує його вибіркочуватність (числове значення від 0 до 100, що показує відсоток переміщень осіб, товарів, транспортних засобів через кордон або митних оформлень, який профіль ризику дає можливість відбирати). Чим вищим є цей показник, тим частіше спрацьовує такий профіль ризику, і митники частіше здійснюють митні формальності. Для зменшення селективності профілів ризику використовуються суб'єкто-орієнтовані критерії.

Тобто залежно від того, чи відповідає суб'єкт певним визначеним критеріям та їх значенням, застосовуються коефіцієнти зменшення частки визначення з боку АСУР необхідності проведення митного огляду та/або додаткової перевірки документів.

Наразі до таких критеріїв відносять:

- ✦ відомості про посадових осіб підприємства;
- ✦ обсяг статутного капіталу;
- ✦ КВЕД за основним видом діяльності;
- ✦ категорія платника податків;
- ✦ стан платника податків;
- ✦ кількість працюючих;
- ✦ сума сплачених митних платежів за 365 днів;
- ✦ період перебування на обліку в митницях;
- ✦ сума роялті та інших ліцензійних платежів за минулий календарний рік [3].

Суб'єкти ЗЕД оцінюються митниками на відповідність цим критеріям автоматизовано, і рішення щодо обрання форм і методів митного контролю вантажів або транспортних засобів, які вони перевозять через митний кордон, відбувається без залучення (рішення приймає інформаційна система, а не посадова особа) посадових осіб митної служби, що виключає вплив людського фактора та знижує корупційні ризики.

Оскільки ризики, що можуть виникати при здійсненні митного контролю, не є постійними, з плином часу певні ризики можуть змінюватися чи зовсім зникати, а натомість з'являтися інші, тому і система управління ризиками потребує постійного оновлення відповідних баз даних. Так, наприклад, упродовж 2020 р. було введено в дію СУА «Критерії для автоматизованої оцінки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності», оновлено реєстр ризиків і перелік індикаторів ризику, які можуть використовуватись для обрання форм та обсягів митного контролю на підставі результатів застосування системи управління ризиками; внесено зміни до 24 профілів ризику; виключено 2 профілі ризику та введено в дію 11 нових профілів [5].

Також на постійній основі здійснюється наповнення рамкових профілів ризику АСУР актуальною інформацією.

Постійне вдосконалення роботи АСУР, своєчасне коригування профілів ризиків, вилучення тих профілів, що втратили актуальність, і внесення нових є необхідним. Це обумовлено постійними змінами зовнішнього середовища – законодавства, ринкової кон'юнктури, умов провадження господарської діяльності в державі тощо.

Наразі система АСУР перебуває у стані модернізації. У квітні 2021 р. було розпочато випробування оновленої системи управління ризиками – АСУР 2.0. Очікується, що впровадження та застосування АСУР 2.0 дозволить перевести значну частину даних з паперових носіїв в електронні, а процесів – з режиму офлайн в онлайн. Оновлена система має дозволити вести електронний реєстр профілів (замінивши ним складний у користуванні паперовий) та оцифрує історію профілю (яка включає історію всіх дій, що відбувалися з цим профілем).

АСУР 2.0 матиме технічну можливість забезпечити увесь процес формування, редагування, а також вилучення профілів, починаючи від тестування відповідним департаментом ДМСУ своїх пропозицій і завершуючи онлайн-голосуваннями Комісії щодо цих змін. У оновленому АСУР створено інструменти моніторингу й аналізу ефективності застосування профілів ризиків, а також аналізу декларацій для роботи над новими ризиками [10].

Результати застосування АСУР і профілювання ризиків свідчить про ефективність такого підходу до здійснення митного контролю. Так, протягом 2020 р. завдяки застосуванню АСУР на кордоні було виявлено товарів, які перевозилися з порушенням митних правил, на суму 184,85 млн грн, у тому числі:

- ✦ 2 млн 13 тис. пачок цигарок;
- ✦ 4,07 тис. л алкогольних виробів;
- ✦ 551,84 кг бурштину;
- ✦ 385 автомобілів, що переміщувалися через кордон з порушенням установлених правил, з них 1 – викрадений.

Також у 2020 р. на митному кордоні завдяки спрацюванню профілів ризику було вилучено в порушників 79,7 кг наркотичних засобів; 0,64 кг психотропних речовин; 383 одиниць зброї; 5 947 шт. боеприпасів. Ввезення зазначених предметів і речовин на митну територію України загрожувало б національній безпеці держави загалом і життю та здоров'ю її громадян зокрема [5].

ВИСНОВКИ

Таким чином, у сучасній Україні фіскальна значущість податкових платежів, які акумулюються до державного бюджету митними органами, є надзвичайно високою. Навіть у 2020 р., коли спостерігалось істотне зниження економічної активності в державі та скорочення податкових надходжень, обсяги надходжень митних платежів залишалися на стабільно

високому рівні. Отже, питання повного та своєчасного надходження всіх платежів з товарів, що розмитнюються, є надзвичайно актуальним, особливо в періоди економічного спаду.

Проблемним аспектом залишається велика кількість правопорушень у митній сфері, внаслідок чого виникають втрати бюджету, що загрожує митній безпеці держави. Підвищення ефективності митного контролю є надзвичайно важливим у цій ситуації. Загальною світовою тенденцією у здійсненні митного контролю зараз є відмова від суцільного контролю та перехід до вибіркового ризикоорієнтованого підходу, що дозволяє зосередити зусилля працівників митниці на сферах діяльності та суб'єктах, що мають високу ступінь ризику порушень.

В Україні на практиці управління ризиками у митній сфері здійснюється за допомогою автоматизованої системи управління ризиками, у результаті її застосування ефективно попереджаються та виявляються спроби порушень митних правил. Однак сфера ризиків митного контролю є нестабільною, тому необхідне постійне вдосконалення АСУР і внесення до неї актуальної інформації. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
2. Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України у зв'язку з проведенням адміністративної реформи» від 14.01.2020 р. № 440-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-20#Text>
3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю» від 31.07.2015 р. № 684. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15#Text>
4. Годованець О. В. Митний контроль: сутність та економічний зміст. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. Вип. 20. Ч. 1. С. 159–163. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_20/1/40.pdf
5. Звіт про виконання Плану роботи Державної митної служби України на 2020 рік. URL: <https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti>
6. Коновалов Ю. О., Романюк У. В. Сучасний стан автоматизації процедур митного контролю та митного оформлення водних транспортних засобів та товарів, що переміщуються ними. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 32. С. 194–202. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4387/1/4220_IR.pdf
7. Костяна О. В. Митна безпека: її сутність і місце в системі національної безпеки держави. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 76–82. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-76-82>

8. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Сучасні виклики забезпечення митної безпеки в Україні : монографія / А. І. Крисоватий, Є. П. Бондаренко, В. А. Валігура та ін. Тернопіль : Університетська думка, 2020. 414 с.
10. IT трансформація Митниці: Розпочато випробування оновленої системи управління ризиками – АСУР 2 // Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/news/it-transformatsiia-62/post/it-transformatsiia-mitnitsi-rozpochato-viprobuvannia-onovlenoyi-sistemi-upravlinnia-rizikami-asur-2-0-439>.
11. Kostiana O. V., Naydenko O. E., Tyschenko V. F., Ostapenko V. M. Customs policy of Ukraine in the context of cyclical economic development. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2020. № 3. С. 351–357. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/24971/1/3.pdf>

REFERENCES

- Hodovanets, O. V. "Mytnyi kontrol: sutnist ta ekonomichnyi zmist" [Customs Control: The Nature and Economic Content]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, iss. 20, part 1 (2016): 159–163. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_20/1/40.pdf
- "IT transformatsiia Mytnytsi: Rozpochato vyprobuvannia onovlenoi systemy upravlinnia ryzykamy – ASUR 2" [IT Transformation of Customs: Testing of the Updated Risk Management System – ASUR 2 Has Started.]. *Derzhavna mytna sluzhba Ukrainy*. <https://customs.gov.ua/news/it-transformatsiia-62/post/it-transformatsiia-mitnitsi-rozpochato-viprobuvannia-onovlenoyi-sistemi-upravlinnia-rizikami-asur-2-0-439>
- Konovalov, Yu. O., and Romaniuk, U. V. "Suchasnyi stan avtomatyzatsii protsedur mytnoho kontroliu ta myt-

noho oformlennia vodnykh transportnykh zasobiv ta tovariv, shcho peremishchuiutsia nymy" [The Current State of Automation of Procedures for Customs Control and Customs Clearance of Water Vehicles and Goods Moved by Them]. *Naukovi pratsi Kirovohrads-koho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky»*, iss. 32 (2017): 194–202. http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4387/1/4220_IR.pdf

Kostiana, O. V. "Mytna bezpeka: yii sutnist i mistse v systemi natsionalnoi bezpeky derzhavy" [The Essence of the Customs Security and Its Place in the National Security System of the State]. *Biznes Inform*, no. 11 (2020): 76–82.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-76-82>

Kostiana, O. V. et al. "Customs policy of Ukraine in the context of cyclical economic development". *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, no. 3 (2020): 351–357. <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/24971/1/3.pdf>

Krysovaty, A. I. et al. *Suchasni vyklyky zabezpechennia mytnoi bezpeky v Ukraini* [Modern Challenges of Ensuring Customs Security in Ukraine]. Ternopil: Universytetska dumka, 2020.

[Legal Act of Ukraine] (2012). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15#Text>

[Legal Act of Ukraine] (2020). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-20#Text>

Ofitsiinyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua>

"Zvit pro vykonannia Planu roboty Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy na 2020 rik" [Report on the Implementation of the Work Plan of the State Customs Service of Ukraine for 2020]. <https://customs.gov.ua/plani-ta-zviti-roboti>